

Dokument nr. 8:14

(2000-2001)

Forslag fra stortingsrepresentantene Sverre J. Hoddevik, Sonja Irene Sjøli og Erna Solberg om å iverksette forsøk med konkurranse om tiltak og arbeidsformidling av funksjonshemmede, yrkeshemmede, sosialklienter og andre personer som krever ekstra tilrettelegging og oppfølging i arbeidsmarkedet

Til Stortinget

Bakgrunn

Tilgangen på arbeidskraft er i dag det største hinderet for fortsatt vekst i norsk økonomi. Samtidig viser tallene at det finnes en stor arbeidskraftsreserve i grupper som er under atføring, som har funksjonshemninger, som er sosialklienter og lignende.

Felles for mange av de vanskeligstilte gruppene på arbeidsmarkedet er at det krever litt mer å få dem formidlet til arbeid enn for andre arbeidstakere. Litt mer kan bety klarere direkte markedsføring overfor arbeidsgivere fra arbeidsformidlers side. Enkelte mennesker krever større tiltak som målrettet kompetanseheving og for enkelte grupper må en starte med ren arbeidstrening.

Etter forslagsstillernes mening må det være et klart formål å få flest mulig inn i ordinært arbeid og bli selvforsørgende. En reproduserende fattigdom hindres først og fremst ved å gjøre flest mulig selvforsørgende og delaktige i arbeidslivet.

Likevel blir i dag unge funksjonshemmede uføretrygdet til tross for at de ønsker å arbeide, fordi de selv eller Aetat ikke klarer å skaffe dem arbeid. Sosialklienter fortsetter over år som sosialhjelpsmottakere fordi kommunene ikke setter i gang arbeidstreningstiltak og får i stand tverrfaglig samarbeid. Språket hindrer personer med innvandrerbakgrunn i å komme inn på arbeidsmarkedet.

Gruppen vanskeligstilte er sammensatt og mangfoldet. Tiltakene som settes inn for å få dem i arbeid har ikke samme mangfoldet. Aetat sitter i dag på hoveddelen av virkemidlene, men viser ikke stor grad av kreativitet overfor de vanskeligst formidlingsbare. Forslagsstillerne mener derfor det trengs en holdningsendring for å få frem et mangfold av tiltak som kan få flere i arbeid både for samfunnets og den enkeltes skyld.

Et slikt mangfold av tiltak mener forslagsstillerne kun vil oppstå ved at det innføres former for konkur-

ranse om å formidle vanskeligstilt arbeidskraft. En rekke enkelterfaringer tyder på at resultatene kan bli bedre hvis Aetats faktiske monopol på arbeidet med vanskeligstilte grupper utfordres gjennom konkurranse. Erfaringene som vil kunne trekkes vil gi impulser både til Aetats ordinære arbeid og danne grunnlag for eventuelle nyorganiseringer.

Forslagsstillerne vil peke på at det har vært fremstøtt ønsker om å kunne drive slikt arbeid som har møtt negative holdninger fra Aetat. Frikommuneforsøket i Grimstad med total omorganisering av arbeidet har gitt langvarige resultater for de mest «belastede» gruppene, men ble ikke videreført. Forsøkene på å etablere tilsvarende prosjekt er omtalt i forbindelse med «forskjell-Norge»-meldingen, men utviklingen går meget sent.

Søgne Jobbsenter (samarbeid mellom Brennåsen arbeidskontor og Søgne kommune) søkte i 1998 om å få forsette det vellykkede arbeidet de hadde hatt overfor ordinære arbeidssøkende, og med atføringsklienter fra 1999, men fikk avslag fra Aetat.

Som en del av avslaget skrev daværende fylkesarbeidssjef:

«Fylkesarbeidskontoret mener det i en større sammenheng og lengre perspektiv ikke vil tjene etatens politiske legitimitet, eksistensgrunnlag og ressurstilgang å bruke tiltaksmidler (kap. 1591) eller ytelser forbeholdt dekning av arbeidssøkernes individuelle rettigheter (kap. 2543) til å kjøpe tjenester som det tilhører arbeidsmarkedsetaten å produsere?»

Det formelle avslagsgrunnlaget var at lovverket ikke ga adgang til å la andre enn Aetat ta ansvaret for atføringsklienter. Men fylkesarbeidssjefens brev gir inntrykk av en etat som er mer opptatt av sin egen legitimitet enn å finne frem til best mulige løsninger.

Det er derfor etter forslagsstillernes mening behov for å iverksette tiltak som kan gi nye impulser og organisasjonsmodeller i dette arbeidet. Hovedut-

gangspunktet må være at de virkemidlene som Aetat i dag rår over og eventuelle individuelle rettigheter f.eks. atføringstiltak og lønnstilskudd kan følge med klientene til samarbeidspartneren. På lik linje med det som skjer i en rekke andre land bør en kunne etablere formidlingskontrakter med andre organisasjoner og private selskap. Vi vil peke på at det finnes en rekke mulige samarbeidspartnere:

Vikarbyråene

Fra 1. juli 2000 er det tillatt med privat arbeidsformidling og utleie. Vikarbyråene har en ressurs i det kontaktapparat som de har overfor arbeidsgivere og bør være en naturlig samarbeidspartner for Aetat.

Kommunene

Som ansvarlige for sosiale tjenester og sosialhjelpsutbetalinger har kommunene allerede i dag et ansvar for målgruppen. Å ha forsøk hvor kommuner får totalansvaret og disposisjon over virkemidler, f.eks. modellen i Grimstad, synes som et meget viktig område å utprøve.

Selvhjelpsgrupper

Både på motiveringsområdet og markedsføringsområdet kan ulike selvhjelpsgrupper være gode formidlere. F.eks. er enkelte innvandrerorganisasjoner opptatt av å bidra til å senke arbeidsledigheten i sin etniske gruppe gjennom å kartlegge kunnskap/kvalifikasjoner og drive markedsføring direkte overfor relevante arbeidsgivere. Det samme kan man tenke seg

for gruppen eldre arbeidstakere. I Sverige eksisterer det en privat formidling som heter «Wise and fifty».

Interesseorganisasjoner/fagforeninger

I dag driver mange av disse en viss grad av formidling. For arbeidstaker med yrkes/funksjonshemninger men med relevant fagutdanning, vil disse være gode samarbeidspartnere hvis virkemidlene til Aetat kan følge med.

Listen er ikke uttømmende og det viktigste er etter forslagsstillernes mening at man åpner for den kreativitet som ligger i en rekke organisasjoner og bedrifter til å utforme programmer og tiltak.

Undertegnede foreslår derfor at man etablerer en forsøksordning etter disse retningslinjer og at prosjekter kan iverksettes fra 2. halvår 2001 og at Stortinget i god tid før dette får seg forelagt en tilbakemelding om prosjektutforming og eventuelle regelverksendringer som må gjennomføres.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen etablere en prøveordning med konkurranse om arbeidsformidling av personer som krever ekstra tilrettelegging og oppfølging i arbeidsmarkedet etter den modell som skisseres i Dokument nr. 8:14 (2000-2001).

26. oktober 2000